

Kaupunginarkisto

Arkistonmuodostaja

Päiväkoti Onnela

Rajavuodet

1888 – 1977

Nimet

Lastentarha Onnela	1918 - 1973
Kansanlastentarha Korkeavuorenkatu	1910 - 1918
Kansanlastentarha Perämiehenkatu 13	1904 - 1910
Kansanlastentarha Sepänkatu 13	1897 - 1904
Kansanlastentarha Lapinlahdenkatu 8	1890 - 1897
Fröbel-laitos	1888 - 1890

Historia

Lastentarhantöön uranuurtajana maassamme toimi opettaja Hanna Rothman. Hän tutustui opintomatallaan vuonna 1881 Berliinin Pestalozzi-Fröbel-Hausin lastentarhaseminaariin. Tässä Laitoksessa kehitetyn varattomien huolto- ja opetustyön toimintamuodot Hanna Rothman juurrutti Suomeen. Vuonna 1888 Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunta myönsi Rothmanille määrärahan kansanlastentarhan perustamista ja lastenhoitajattarien valmistuskurssin toimeenpanoa varten Helsinkiin. Tämä kansanlastentarha, joka oli laatuaan ensimmäinen Suomessa, sai nimekseen Helsingin Fröbel-laitos. Se aloitti toimintansa syyskuun 1. p:nä 1888 Lapinlahdenkatu 11:sta vuokratussa huoneistossa. Lapsia sekä suomen- että ruotsinkielisiä, oli syyslukukaudella 68 ja keväällä 73. Lapset olivat tarhassa klo 9-12 ja 14-16, ja heidän ikänsä vaihteli kolmesta seitsemään vuoteen. Laitoksen lastenhoitajatkursseilla oli ensimmäisenä lukuvuotena neljä oppilasta. Laitoksen apulaisjohtajana toimi Blonny Hannen.

Hanna Rothmanin johtama laitos saavutti pian lasten ja lasten vanhempien luottamuksen. Syksyllä 1889 oli laitoksen lasten luku 90 ja seuraavana keväänä lukumäärä nousi 103:een. Vuonna 1890 laitos sai entistä tilavamman huoneiston Lapinlahdenkatu 8:sta ja uuden asuinpaikan mukaan sen nimeksi tuli Kansanlastentarha Lapinlahdenkatu 8. Hanna Rothman siirtyi Sörnäisten kansanlastentarhan johtajaksi syyskuun 1 P:nä 1890, mutta toimi kuitenkin Lapinlahdenkadun laitoksen ylivalvojana vuoden 1891 syyskuun alkuun asti. Rothmanin seuraajana toimi laitoksen johtajana Blonny Hannen vuoteen 1903.

Vuonna 1897 lastentarha muutti Sepänkatu 13:een ja sai jälleen uuden osoitteensa mukaan nimeksi Kansanlastentarha Sepänkatu 13. Laitoksen

johtajaksi tuli vuonna 1903 Annie Rundström, joka hoiti virkaa vuoteen 1919. Vuonna 1904 laitos muutti jälleen ja nimeksi tuli Kansanlastentarha Perämiehenkatu 13. Sen alaosasto toimi parisen vuotta entisessä Sepänpäädun huoneistossa. Syksyllä 1906 laitos otti vastaan vain suomenkielisiä lapsia ja vuonna 1910 uuden asuinpaikkansa mukaan tuli nimeksi Kansanlastentarha Korkeavuorenkatu 1.

Kansanlastentarhojen toiminta laajeni 1910 luvulla, sillä niihin oli pakko sijoittaa sellaisia koulua käyviä lapsia, jotka äidin ansiotyön tai jonkun muun syyn takia jäivät täysin hoidotta. Korkeavuorenkadunkin laitoksessa toimi 1914-1915 "työtuvat", joissa 40 lasta sai hoitoa ja opastusta ompelu- ja veistotyössä. Vuosina 1916-1917 oli laitoksen työkoulussa syksyllä 38 ja keväällä 40 lasta, joiden ikä vaihteli seitsemästä kahteentoista vuoteen. Työkoulu oli avoinna kolmena iltana viikossa klo 15-17 ja lapset tekivät koulussa ompelu-, veisto- ja niinitöitä. Näitä työtupia ja työkouluja vastaavat osastot esiintyivät 1918-1919 nimellä "lastenkamariosasto" ja 1919-1920 "lastenhuoltola".

Lukuvuoden 1918-1920 kertomuksessa esiintyy ensimmäisen kerran laitoksen nykyinen nimi Onnela. Johtajana toimi 1919-1930 Lempi Upari. 1921-1922 oli Onnelassa kokopäiväosastopaikkoja 25 varsinaisnaisten lastentarhaosastojen lisäksi. Työaika oli kokopäiväosastoilla klo 7-17 ja otettiin niihin kouluikäisiä hoidotta olevia lapsia. Onnelan kokopäiväosasto lopetettiin syksyllä 1927. Vuonna 1933 tuli Onnelan johtajaksi Lempi Valtanen ja hänen toimiaikansa kesti vuoteen 1953 saakka.

Kesäkuun 1 p:nä 1938 Onnela muutti nykyiseen huoneistoonsa Tehtaankatu 21:een. Saman vuoden syyskuun 1 p:nä aloitti laitoksessa toimintansa jälleen kokopäiväosasto. Lasten lukumäärä oli Onnelassa vuonna 1938 yhteensä 101, joista kokopäiväosastolla 28 lasta.

Talvi- ja jatkosodan aikana oli Onnelankin toiminta ajoittain keskeytetty. Helmikuun suurpommitukset vuonna 1944 vaurioittivat pahoin huoneistoa, jonka Helsingin kaupunki oli vuonna 1943 lunastanut itselleen. Vuonna 1953 Onnelan johtajaksi tuli viran nykyinen hoitaja Kaarina Vuoristo.